

У жовтні 2019 року споживча інфляція в річному вимірі сповільнилася до 6.5% (з 7.5% у вересні). У місячному вимірі ціни зросли на 0.7%. Фактичний показник інфляції відповідав траєкторії прогнозу, опублікованого в “Інфляційному звіті” (жовтень 2019 року). Упевнене сповільнення базової інфляції та адміністративно регульованих цін разом із суттєвим зниженням цін на паливо переважили тиск з боку цін на сирі продукти харчування.

Базова інфляція

Базова інфляція у жовтні сповільнилася до 5.8% р/р порівняно з 6.5% р/р у вересні. У місячному вимірі базовий ІСЦ зріс на 0.7%.

Жорстка монетарна політика була вагомим чинником, який стримував фундаментальний тиск на ціни. Це проявлялося як через канал обмінного курсу, так і через поліпшення інфляційних очікувань усіх груп респондентів. Завдяки зміцненню гривні ціни на непродовольчі товари, які значною мірою представлені імпортними товарами чи мають високу частку імпорту в собівартості, знизилися на 0.5% порівняно з жовтнем попереднього року. Зокрема, подешевшали автомобілі та одяг і взуття, поглибилося падіння цін на комп'ютери та побутову техніку, а ціни на меблі, фармацевтичну продукцію, товари особистого догляду зростали нижчими темпами.

Сприятлива ситуація на валютному ринку та високий урожай зернових та олійних культур зумовили сповільнення зростання цін на оброблені продукти харчування (до 7.4% р/р). Зокрема, нижчими темпами зростали ціни на макаронні вироби, борошно та хліб, консерви, шоколад, а падіння цін на рис та оливкову олію поглибилося. Зростання цін на молочні продукти також сповільнювалося, однак помірними темпами з огляду на скорочення пропозиції сирого молока та значний попит на молоко високої якості. Ціни на м'ясні продукти теж зростали повільніше, ніж попереднього місяця.

Водночас зберігався тиск на ціни з боку стійкого зростання споживчого попиту та підвищення витрат, зокрема на оплату праці. Це відобразилося, зокрема, на прискоренні зростання цін на послуги (до 13.4% р/р). Значно подорожчали послуги мобільного зв'язку через зміну тарифів окремими операторами. Пришвидшилося зростання цін на ремонтні послуги, послуги освіти, оренду житла. Натомість ціни на послуги з високою часткою імпорту в собівартості (послуги хімічного чищення, манікюру, кінотеатри тощо) зростали повільніше, а на

послуги туризму – і далі знижувалися під впливом зміцнення гривні.

Зміна цін на сирі продукти харчування

Зростання цін на сирі продукти харчування прискорилося (до 8.8% р/р). Передусім вищими темпами зростали ціни на гречку, яблука та картоплю з огляду на менші обсяги їх урожаю цього року. Також швидше зростали ціни на citrusові та банани. Водночас завдяки розширенню пропозиції знижувалися ціни на більшість овочів (крім картоплі), серед яких морква, цибуля, помідори, перець, буряк.

Зміна адміністративно регульованих цін

Зростання адміністративно регульованих цін у жовтні сповільнилося (до 12.2% р/р). Так, дедалі знижувалася вартість природного газу для населення (на 12.5% р/р) на тлі його здешевлення на світових ринках. Сповільнилося зростання тарифів на постачання холодної води та каналізацію, поштові послуги. Ціни на алкогольні напої в жовтні зростали повільніше (6.2% р/р), у тому числі відображаючи ефект високої бази порівняння минулого року¹. Водночас темпи зростання цін на тютюнові вироби залишалися високими з огляду на підвищення акцизів улітку та зменшення пропозиції.

Зміна цін на паливо

Падіння цін на паливо поглибилося (до 13.5% р/р) унаслідок як здешевлення нафти на світових ринках, так і тривалого збереження сприятливої ситуації на валютному ринку України.

Промислова інфляція

У жовтні промислова інфляція сповільнилася до 0.2% р/р. За місяць ціни виробників знизилися на 1.2%. Зміцнення гривні та нижчі зовнішні ціни на товари українського експорту продовжували тиснути в бік зниження цін на промислову продукцію, особливо на ту її частину, що реалізується за межі України.

Під впливом падіння світових цін на сталь та залізну руду ціни у добуванні металевих руд виявилися нижчими, ніж рік тому (на 7.2% р/р), а продукція металургії дедалі

¹ У жовтні 2018 року було підвищено мінімальні ціни на алкогольні напої.

дешевшала (на 16.0% р/р).

Нижчі ціни на енергоносії на світових ринках у річному вимірі позначилися на подальшому зниженні цін у добуванні сирової нафти і природного газу (25.2% р/р), а також цін на продукцію енергоємних галузей – хімічної промисловості та у виробництві коксу і нафтопродуктів.

Натомість швидше зростали ціни у постачанні електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (15.3% р/р), зокрема через підвищення тарифів на газ для промисловості в жовтні.

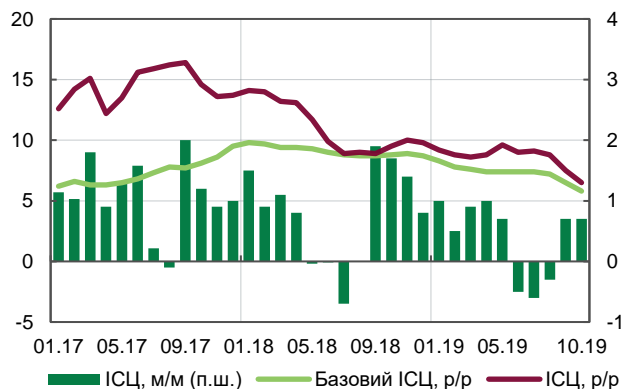
Тривало сповільнення темпів зростання цін у машинобудуванні (до 0.1% р/р) з огляду на здешевлення сировини та комплектуючих, у тому числі завдяки зміцненню гривні. Цей самий чинник впливав і на інші

галузі: ціни в текстильному виробництві, виробництві фармацевтичних продуктів та пластмасових виробів зростали повільніше порівняно з минулим місяцем.

Зростання цін у виробництві харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів сповільнилося (до 1.2% р/р). Надходження нового врожаю зумовило поглиблення падіння цін у виробництві цукру (до 2.4% р/р). Крім того, високий урожай зернових сприяв повільнішому зростанню цін у виробництві хліба. Знизилися й темпи зростання цін у виробництві м'яса (до 1.1% р/р) завдяки нижчим цінам на сировину. Натомість усе ще високими темпами зростали ціни у виробництві молочних продуктів (10.6% р/р) через обмежені обсяги пропозиції високоякісної сировини та стійкий попит.

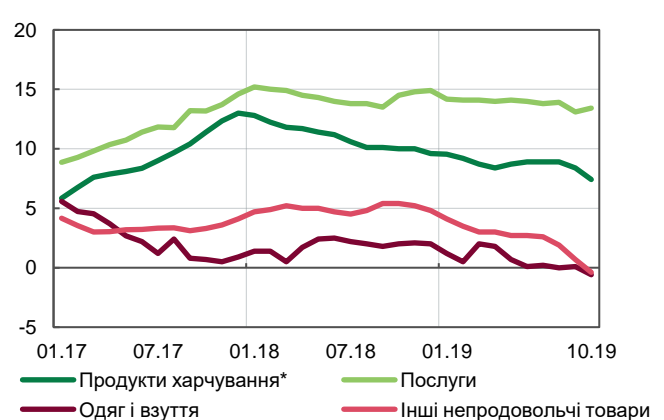
У жовтні 2019 року тривало сповільнення споживчої та базової інфляції, у тому числі завдяки жорсткій монетарній політиці, що проявилася як через зміцнення гривні, так і через поліпшення інфляційних очікувань

Графік 1. Індекси споживчих цін, %

Джерело: ДССУ.

Графік 2. Основні компоненти базового ІЦС, % р/р

*З високим ступенем оброблення.
Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ.

Стрімке падіння цін на паливо та повільніше зростання адміністративно регульованих цін компенсували прискорення зростання цін на сирі продукти

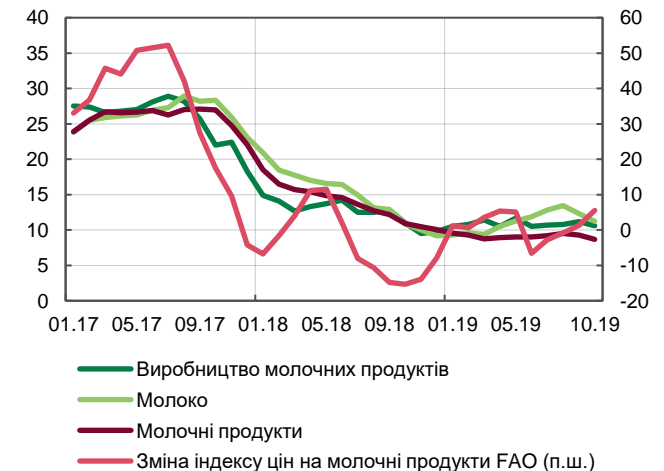
Графік 3. Основні компоненти небазового ІЦС, % р/р

Джерело: ДССУ.

Темпи зростання цін на молочну продукцію залишалися високими через стійкий попит на тлі обмеженої пропозиції

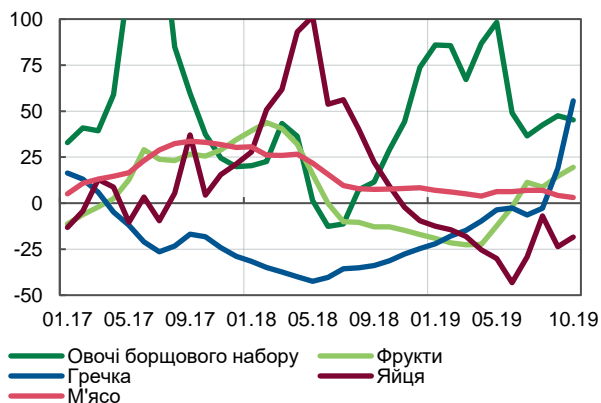
Графік 4. Зміна цін на молоко та молочні продукти, % р/р

Джерело: ДССУ, розрахунки НБУ, FAO.

Менші обсяги врожаю окремих продуктів цього року позначилися на прискоренні зростання цін на сирі продукти

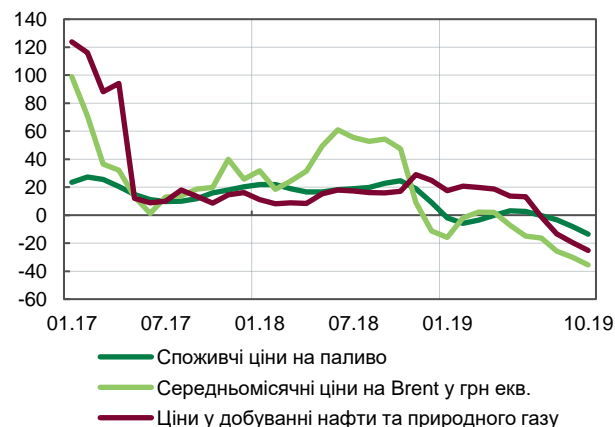
Графік 5. Ціни на окремі сирі продукти, % р/р

Джерело: ДССУ.

Ціни на паливо знижувалися завдяки здевелюванню нафти на світових ринках та сприятливій ситуації на валютному ринку

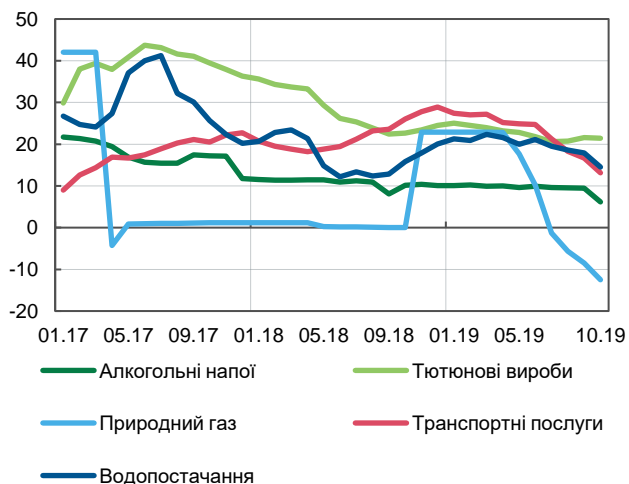
Графік 6. Індекси цін на паливо, % р/р

Джерело: ДССУ, Refinitiv.

Зростання адміністративно регульованих цін сповільнилося завдяки нижчим цінам на природний газ для населення

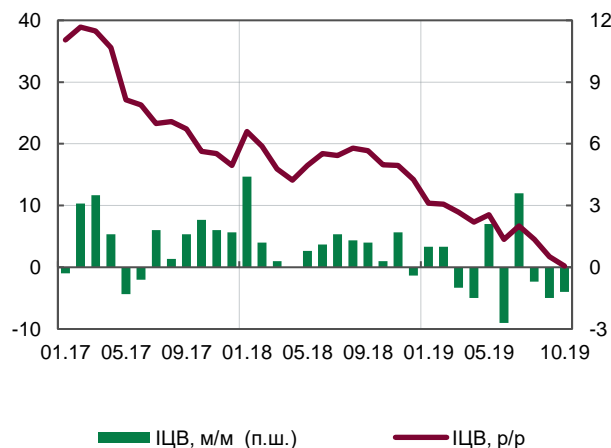
Графік 7. Компоненти адміністративно регульованих цін, % р/р

Джерело: ДССУ.

Тривало сповільнення промислової інфляції, у тому числі за рахунок зміцнення гривні, ...

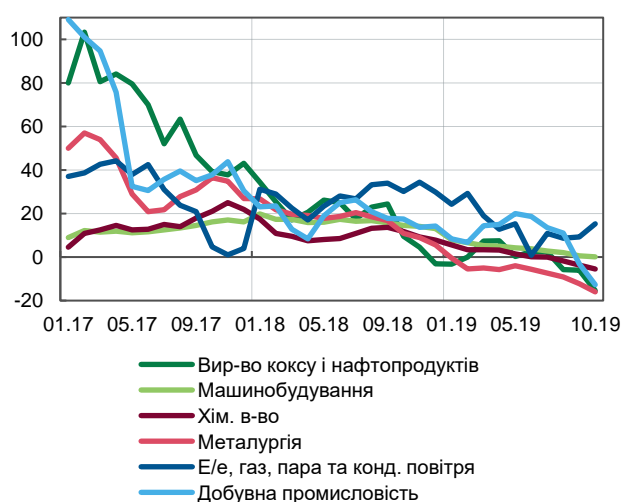
Графік 8. Індекс цін виробників, %

Джерело: ДССУ.

...яке разом із нижчими цінами на товари українського експорту тиснуло на ціни у добувній та переробній промисловості у бік зниження

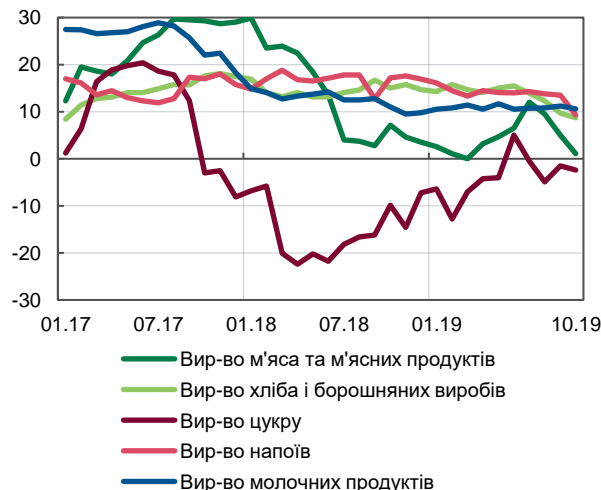
Графік 9. Ціни в окремих галузях промисловості, % р/р

Джерело: ДССУ.

Сповільнення зростання цін спостерігалось серед усіх галузей харчової промисловості

Графік 10. Ціни в окремих видах харчової промисловості, % р/р

Джерело: ДССУ.

Таблиця 1. Зміна цінових індексів ІСЦ

	Частка ІСЦ для 2019 року, %	% р/р						Жовтень 2019 року, % м/м
		2017 рік	2018 рік	2019 рік				
				серпень	вересень	жовтень		
Компоненти споживчого кошика (за класифікацією Національного банку України)								
Індекс споживчих цін	100.0	13.7	9.8	8.8	7.5	6.5	0.7	
Базова інфляція	59.3	9.5	8.7	7.2	6.5	5.8	0.7	
Небазова інфляція*	40.7	19.4	10.7	11.3	9.4	8.0	0.8	
сирі продукти	20.0	23.5	3.3	10.9	8.6	8.8	1.5	
адміністративно регульовані тарифи та ціни	16.8	16.1	18.0	14.8	14.1	12.2	0.2	
паливо	3.9	20.0	9.1	-3.2	-8.2	-13.5	-0.1	
Окремі компоненти споживчого кошика (за класифікацією ДССУ)								
Продукти харчування та безалкогольні напої	45.4	17.7	7.8	10.2	8.8	8.2	0.9	
Алкогольні напої, тютюнові вироби	8.3	20.7	17.9	15.0	15.3	13.6	0.8	
Одяг і взуття	5.3	0.9	2.0	0.0	0.1	-0.6	1.9	
Житло, вода, е/е, газ та інші види палива, у т. ч.:	4.9	10.6	10.6	5.8	5.4	4.3	-0.4	
утримання будинків та прибудинкових територій	0.2	47.5	23.7	8.9	9.5	8.1	0.1	
водопостачання	0.1	20.2	19.9	18.6	17.9	14.7	1.9	
гаряча вода	0.2	0.9	3.2	15.4	15.0	14.8	0.1	
природний газ	1.2	1.2	22.9	-5.7	-8.5	-12.5	-4.3	
центральне опалення	0.8	3.8	5.2	19.5	19.5	19.4	0.3	
електроенергія	0.9	28.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	
Транспорт	11.4	16.7	12.9	4.6	1.3	-2.4	-0.7	
Зв'язок	3.1	9.1	15.1	17.0	14.5	15.5	4.2	
Освіта	1.3	14.9	13.4	13.4	13.3	13.7	0.4	

Таблиця 2. Окремі компоненти ІЦВ

	Частка ІЦВ для 2019 року, %**	% р/р						Жовтень 2019 року, % м/м
		2017 рік	2018 рік	2019 рік				
				серпень	вересень	жовтень		
Індекс цін виробників	100.0	16.5	14.2	4.5	1.7	0.2	-1.2	
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	15.2	30.4	14.3	11.0	-3.1	-12.7	-7.4	
Добування кам'яного вугілля	2.9	47.8	5.4	-1.9	-4.0	-12.5	-9.2	
Добування сирої нафти і природного газу	5.3	16.1	24.9	-13.3	-19.5	-25.2	-5.4	
Добування металевих руд	5.8	29.3	8.2	42.8	8.2	-7.2	-9.7	
Переробна промисловість	65.3	18.5	7.4	-0.1	-1.9	-4.6	-1.6	
Вир-во харчових продуктів, напоїв і тютюнових виробів	20.2	12.5	7.0	4.6	3.1	1.2	-0.7	
Вир-во коксу та продуктів нафтоперероблення	3.9	43.0	-3.1	-5.7	-6.1	-15.4	-7.7	
Вир-во хімічних речовин і хімічної продукції	2.7	21.9	7.7	-1.8	-3.7	-5.5	-1.7	
Вир-во основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	1.4	11.0	16.7	13.4	13.9	11.9	0.9	
Вир-во гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	5.2	12.5	12.6	6.7	5.6	4.4	-0.1	
Металургійне вир-во, вир-во готових металевих виробів, крім виробництва машин та устаткування	18.5	26.9	5.6	-9.2	-12.3	-16.0	-3.3	
Вир-во автотранспортних засобів, причепів і напівпричепів та інших транспортних засобів	2.9	17.9	17.3	5.7	3.2	3.8	0.8	
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	18.5	4.0	29.8	8.6	9.3	15.3	2.6	

* Розрахунки Національного банку України на підставі даних ДССУ. Сума внесків компонентів ІСЦ може відхилитися від загального ІСЦ за рахунок застосування динамічних ваг відповідно до методології ДССУ та округлення.

** Частка компонентів у ІЦВ розрахована на підставі даних ДССУ щодо обсягу реалізованої промислової продукції за видами діяльності за 2018 рік.

Список скорочень:

ІСЦ	індекс споживчих цін	р/р	у річному вимірі
ІЦВ	індекс цін виробників	м/м	у місячному вимірі
ДССУ	Державна служба статистики України		